

Československé legie v Rusku

Anotace: Pracovní list je zaměřený na československé legie v Rusku. Primárně má aktivizovat žáky při hodinách zabývajících se touto tematikou. Jednotlivá cvičení kombinují různé typy úkolů a metody práce, aby prověřila schopnost žáků logicky přemýšlet o probíraném tématu.

Klíčová slova: První světová válka, československé legie v Rusku, východní fronta

Věková skupina: 3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)

Časová náročnost: 1 vyučovací hodina (nebo možnost využití některých cvičení jednotlivě)

Organizace pracovní činnosti: ① – ⑥ Individuální práce s textem, práce s obrázkem, práce s mapou, projektové vyučování

Pomůcky: Pracovní listy, text o legiích, video **Československé legie 1914–1920** a **Československé legie v Rusku 1914–1920**, tužka na psaní.

Rozvíjené klíčové kompetence: Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní

Cíle a očekávané výstupy: Vyhledat informace a vypracovat úkoly, extrahovat z textu podstatné informace, procvičit čtení s porozuměním, orientovat se v mapě.

Žák se seznámí s problematikou československých legií na území Ruska, žák popíše vznik a vývoj České družiny, žák vyjmenuje základní fakta o sibiřské anabázi a evakuaci legionářů z Ruska.

Zdroj obrázků: Československé legie v Rusku: malířské dokumenty, Praha 1922.

MOJŽÍŠ, Milan, *Československé legie 1914–1920: katalog k výstavám Československé obce legionářské*, Praha 2017, s. 44–129.

ŠTEIDLER, František, *Návrat československých legií kolem světa do vlasti*, Praha 1921.

KLUČINA, Petr, *Vojenské dějiny Československa, díl 2. 1918–1939*, Praha 1987, s. 498–507.

Dostupné online, (http://codyprint.cz/legie/zborov_bitva.html), [citováno k 23. 9. 2017].

Výstroj československých legií

- Anotace:** Pracovní list zaměřený na aktivní procvičení znalostí o výstroji a výzbroji čs. legií má za úkol hravou formou prezentovat méně známé aspekty bojů 1. sv. války. Vede žáky k zamyšlení nad nejzákladnější válečnou logistikou, vlastnostmi uniforem a zbraní. Zároveň umožňuje obohacení tradičního tématu o řadu zajímavostí.
- Klíčová slova:** První světová válka, čs. legie, legionářská výstroj, legionářská výzbroj
- Věková skupina:** 3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)
- Časová náročnost:** 1 vyučovací hodina
- Organizace pracovní činnosti:** ① – ④ Individuální práce s textem, práce s obrázky, projektové vyučování
- Pomůcky:** Pracovní listy, text o legiích, video **Československé legie 1914–1920** a **Československé legie v Rusku 1914–1920**, tužka na psaní.
- Rozvíjené klíčové kompetence:** Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní
- Cíle a očekávané výstupy:** Vyhledat informace a vypracovat úkoly, zamyslet se nad smyslem textu, zamyslet se nad symbolikou obrázků, procvičit čtení s porozuměním, zamyslet se nad požadovanými vlastnostmi vojenské výstroje a výzbroje.
- Žák popíše specifika legionářské výstroje a výzbroje v rámci jednotlivých válečných front.

Písemnosti čs. legionářů

Anotace: Pracovní list je zaměřen na zopakování a procvičení dosavadních znalostí o válečné korespondenci, cenzuře, popř. o příčinách sepisování válečných pamětí a deníků. Pracovní list vede žáky k zamyslení nad pocity, se kterými se museli vyrovnávat nejen muži bojující na frontě, ale také jejich rodiny žijící v tísní válečného hospodářství.

Klíčová slova: První světová válka, čs. legie, legionářské deníky, korespondence, pohlednice

Věková skupina: 3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)

Časová náročnost: 1 vyučovací hodina

Organizace pracovní činnosti: ① – ③ Individuální práce s textem, práce s obrázky, projektové vyučování

Pomůcky: Pracovní listy, text o legiích, video **Československé legie 1914–1920** a **Československé legie v Rusku 1914–1920**, tužka na psaní.

Rozvíjené klíčové kompetence: Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní

Cíle a očekávané výstupy: Vyhledat informace a vypracovat úkoly, zamyslet se nad smyslem textu, vyvodit závěry ze symboliky obrázků, procvičit čtení s porozuměním.

Žák vysvětlí pojem cenzura, žák popíše důvody vedoucí legionáře ke psaní pamětí a deníků, žák popíše nejčastěji zobrazované motivy z legionářských pohlednic a plakátů.

Bitva u Zborova (2. 7. 1917)

Anotace: Pracovní list zaměřený na bitvu u Zborova má aktivizovat žáky ve vyučovacích hodinách věnovaných tomuto tématu. Pracovní list obsahuje různé typy úkolů s cílem rozvíjet schopnost žáků vyvozovat závěry, komparovat informace a zamýšlet se nad probíraným tématem.

Klíčová slova: První světová válka, československé legie v Rusku, východní fronta, bitva u Zborova

Věková skupina: 3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)

Časová náročnost: 1 vyučovací hodina

Organizace pracovní činnosti: ① – ⑤ Individuální práce s textem, práce s obrázky, projektové vyučování

Pomůcky: Pracovní listy, text o legiích, video **Československé legie 1914–1920** a **Československé legie v Rusku 1914–1920**, tužka na psaní.

Rozvíjené klíčové kompetence: Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní

Cíle a očekávané výstupy: Vyhledat informace a vyřešit zadané úkoly, extrahovat z textu informace, procvičit čtení s porozuměním, pracovat s fotografiemi.

Žák se seznámí s bitvou u Zborova, žák definuje historické události předcházející bojům, žák vyjmenuje nejznámější osobnosti bojující v bitvě, žák popíše důvody vedoucí legionáře k evakuaci na východ.

Zdroj obrázků: Československé legie v Rusku: malířské dokumenty, Praha 1922.

Dostupné online, (<http://www.vhu.cz/zborov-bitva-jiz-se-cesi-a-slovaci-stali-narody-bojujicimi/>), [citováno k 23. 9. 2017].

Dostupné online, (<https://cs.wikipedia.org/>), [citováno k 23. 9. 2017].

MOJŽIŠ, Milan, *Československé legie 1914–1920: katalog k výstavám Československé obce legionářské*, Praha 2017, s. 44–129.

MEDEK, Rudolf, LANGER, František, KOPTA, Josef, *Zborov 1917-1937: památník k dvacátému výročí bitvy u Zborova 2. července 1917*, Praha 1937, s. 39.

Legionářská literatura

- Anotace:** Pracovní list je zaměřen na zopakování tématu legionářská literatura. Je vhodný nejen pro učitele dějepisu, ale i českého jazyka a literatury. Stejně tak práce se slangovými výrazy a s rozбором uměleckého textu nabízí možnosti využití pro hodiny literární výchovy.
- Klíčová slova:** První světová válka, čs. legie, legionářská literatura, legionářský slang
- Věková skupina:** 3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)
- Časová náročnost:** 1. vyučovací hodina (individuální odlišnosti hrozí v případě, že by vyučující využil pouze některá cvičení, popř. chtěl obsáhleji debatovat na vybraná témata)
- Organizace pracovní činnosti:** ① – ③ Individuální práce s textem, projektové vyučování
- Pomůcky:** Pracovní listy, psací potřeby
- Rozvíjené klíčové kompetence:** Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní
- Cíle a očekávané výstupy:** Vyhledat informace a vypracovat úkoly, vyvodit závěry z textu, zamyslet se nad možnými významy legionářského slangu, procvičit čtení s porozuměním.
- Žák vysvětlí pojem legionářská literatura, žák jmenuje nejznámější představitele legionářské literatury, žák popíše důvody vedoucí legionáře ke psaní pamětí a deníků.

Zdroj obrázků: Československé legie v Rusku: malířské dokumenty, Praha 1922.

LEHÁR, Jan, Česká literatura od počátků k dnešku, Praha 2008, s. 559–566.

Čs. legie v Rusku, Extra historie: Kauzy č. 29, Brno 2017, s. 14–15.

MEDEK, Rudolf, Zborov, Praha 1922, s. 5

Čs. legie v období ruských revolucí

Anotace: Pracovní list je zaměřený na téma Československé legie v období ruských revolucí. Žák se v rámci tématu seznámí s tím, jak ruské revoluce ovlivnily postup československých legionářů. Jednotlivé úkoly kombinují různé druhy metod práce, aby byla rozvíjena schopnost žáků samostatně pracovat a přemýšlet nad tématem.

Klíčová slova: První světová válka, československé legie v Rusku, východní fronta, Únorová revoluce, Říjnová revoluce, Vladimír Iljič Lenin

Věková skupina: 3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)

Časová náročnost: 1. vyučovací hodina

Organizace pracovní činnosti: ① – ③ Individuální práce s textem, projektové vyučování

Pomůcky: Pracovní listy, text o legiích, video **Československé legie 1914–1920** a **Československé legie v Rusku 1914–1920**, tužka na psaní.

Rozvíjené klíčové kompetence: Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní

Cíle a očekávané výstupy: Vyhledat informace a vypracovat úkoly, vyvodit závěry z textu, zamyslet se nad možnými významy legionářského slangu, procvičit čtení s porozuměním.

Žák se seznámí s pojmy Únorová a Říjnová revoluce, žák popíše historické události od vlády cara Mikuláše II. po nástup V. I. Lenina k moci, žák vyjmenuje důvody vedoucí legionáře k evakuaci na východ.

Zdroj obrázků: Československé legie v Rusku: malířské dokumenty, Praha 1922.

MOJŽIŠ, Milan, Československé legie 1914–1920: katalog k výstavám Československé obce legionářské, Praha 2017, s. 44–129.
KOZELKA, Petr, Napříč Sibiří, Extra VÁLKA – I. světová speciál, Českoslovenští legionáři, 2017, s. 36.

Mýty o československých legionářích

Anotace:	Pracovní list na téma Mýty o československých legionářích má aktivizovat žáky při hodinách zaměřených na téma čs. legie v Rusku. Cvičení jsou zaměřena především na práci s textem a s fotografií. Studenti sami vyvodí závěry, co jsou reálná fakta, co mýty, polopravdy a lži.
Klíčová slova:	První světová válka, československé legie, mýty a fakta
Věková skupina:	3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)
Časová náročnost:	1. vyučovací hodina
Organizace pracovní činnosti:	1 – 3 Individuální práce s textem, práce s obrázky, projektové vyučování
Pomůcky:	Pracovní listy, text o legiích, video Československé legie 1914–1920 a Československé legie v Rusku 1914–1920 , tužka na psaní.
Rozvíjené klíčové kompetence:	Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní
Cíle a očekávané výstupy:	Vyhledat informace v textu a vypracovat úkoly, extrahovat informace z textu a na základě toho rozhodovat o pravdivosti výroků, procvičit čtení s porozuměním, komparovat fotografie. Žák se seznámí s některými z mýtů, žák rozezná, které informace jsou pravdivé/nepravdivé, žák vyvodí závěr, jak mýty mohly pozitivně či negativně ovlivnit dění.

Zdroj obrázků: Dostupné online, (https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bf/JAN_SYROV%C3%9D.jpg), [citováno k 23. 9. 2017].
Dostupné online, (<http://www.vhu.cz/wp-content/uploads/2014/04/027-6238.jpg>), [citováno k 23. 9. 2017].

MICHÁLEK, Tomáš, *Zmizelé zlato, Extra VÁLKA- I. světová speciál, Českoslovenští legionáři*, 2017, str. 41–43.

KLUČINA, Petr, *Vojenské dějiny Československa, díl 2. 1918–1939*, Praha 1987, s. 498–507.

KYKAL, Tomáš, *Třetí duben roku 1915: co víme o boji „Osmadvacátníků“ u Stebnickéj Hutý?*, dostupné online. (<http://www.vhu.cz/treti-duben-roku-1915-co-vime-o-boji-osmadvacatniku-u-stebnickej-huty/>).

Československé legie v Itálii

Anotace: Cílem pracovního listu zaměřeného na téma Československé legie v Itálii je aktivizovat žáky v hodinách dějepisu. Jednotlivá cvičení kombinují různé typy úkolů i metody práce s cílem prověřit schopnost žáků logicky vyvodit závěry z textu, pracovat s mapou atd. Snahou je i vést žáky k empatii s útrapami vojáků všech bojujících stran.

Klíčová slova: První světová válka, československé legie v Itálii, jižní fronta

Věková skupina: 3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)

Časová náročnost: 1. vyučovací hodina (popř. možnost využití jednotlivých úkolů)

Organizace pracovní činnosti: ① – ⑥ Individuální práce s textem, práce s obrázkem, práce s mapou, projektové vyučování

Pomůcky: Pracovní listy, text o legiích, video **Československé legie 1914–1920** a **Československé legie v Rusku 1914–1920**, tužka na psaní.

Rozvíjené klíčové kompetence: Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní

Cíle a očekávané výstupy: Vyhledat informace a vypracovat úkoly, analýza textu, rozbor symboliky a významu obrazového materiálu, procvičit čtení s porozuměním.

Žák popíše charakter poziční války na italské frontě, žák jmenuje nejznámější bitvy z italské fronty, žák popíše své pocity při zamyšlení se nad otázkou poprav italských legionářů.

Zdroj obrázků: Československé legie v Rusku: malířské dokumenty, Praha 1922.

MOJŽÍŠ, Milan, *Československé legie 1914–1920: katalog k výstavám Československé obce legionářské*, Praha 2017, s. 236–287.

BEDNÁŘ, Jaroslav, *Červená země: Terra rossa*, Praha 1960, s. 11–12.

Dostupné online, (<http://mapaevropy.eu/mapa-jizni-evropy/>), [citováno k 23. 9. 2017].

Československé legie ve Francii

Anotace:	Cílem pracovního listu zaměřeného na československé legie ve Francii je aktivizovat žáky při výuce zaměřené na toto téma. Pracovní list kombinuje různé typy úkolů a metody práce, aby prověřila schopnost žáků vyvozovat závěry, analyzovat text a obrazový materiál atd.
Klíčová slova:	První světová válka, československé legie ve Francii, západní fronta
Věková skupina:	3. a 4. ročník SŠ (8. a 9. třída ZŠ)
Časová náročnost:	1. vyučovací hodina (individuální odlišnosti hrozí v případě, že by vyučující využil pouze některá cvičení, popř. chtěl obsáhněji debatovat na vybraná témata)
Organizace pracovní činnosti:	① – ⑥ Individuální práce s textem, práce s obrázkem, práce s mapou, projektové vyučování
Pomůcky:	Pracovní listy, text o legiích, video Československé legie 1914–1920 , psací potřeby
Rozvíjené klíčové kompetence:	Kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní
Cíle a očekávané výstupy:	Vyhledat informace a vypracovat úkoly, zamyslet se nad smyslem textu, zamyslet se nad motivy jednotlivých obrazů, procvičit čtení s porozuměním. Žák popíše podmínky pozičního boje na francouzské frontě, žák jmenuje nejznámější bitvy západní fronty, žák se zamyslí nad psychickým dopadem válečných hrůz na zdraví vojáků.

Zdroj obrázků: Československé legie ve Francii: malířské dokumenty, Praha 1923.

MOJŽÍŠ, Milan, Československé legie 1914–1920: katalog k výstavám Československé obce legionářské, Praha 2017, s. 132–185.

BEDNÁŘ, Jaroslav, Červená země: Terra rossa, Praha 1960, s. 168–169.

Dostupné online, (<http://mapaevropy.eu/mapa-zapadni-evropy>), [citováno k 23. 9. 2017].